

Door Wijbrand Schaap

ANTWERPEN - Het lijkt alsof zijn verhalen vanzelf aan komen waaien. Peter de Graef (39) ziet het liever anders: „Ergens in de wereld zitten die grote verhalen en ik heb blijkbaar een or-gaanje om bij die verhalen te kunnen. Zoals een archeoloog precies weet waar hij moet graven.”

Het speciale orgaanje van Peter de Graef bestaat al een tijd, maar het heeft even geduurd voordat het werd herkend. De Graef wilde prozaschrijver worden, maar geen enkele uitgever accepteerde zijn eerste manuscript. 'Ge kent de verkeersregels van het schrijven niet, ga eens een cursus volgen', kreeg hij te horen. Hij borg zijn dui-zend pagina's tellende manuscript op en ging schrijf cursussen volgen. In die tijd schreef hij vijf korte stijlloefening- en één dagboek, één liefdesverhaal, één verhaal waar geen komma teveel in stond, één met heel veel personages en één dat niet kon.

De Graef merkte dat mensen zijn verhalen pas snaptten als hij ze zelf voorlas: „Iedereen lag op het juiste moment onder de bank van het lachen, iedereen zat op het juiste moment sip te kijken.” De stap om ze zelf als toneel-

De Vlaamse schrijver en acteur Peter de Graef verlegt met zijn monoloog Henry de grenzen van het verteltheater. Het afgelopen weekend was hij met deze voorstelling in Het Theaterfestival te zien. Volgens de jury is Henry 'groots, hallucinant en vaak verpletterend' theater. Dit is de tweede aflevering in een serie van drie over jonge toneelschrijvers.

monoloog uit te gaan voeren was snel gezet.

Henry is het laatste van zijn vijf korte verhalen: het verhaal dat niet kan. En inderdaad, niemand die de voorstelling ziet kan hem beschrijven. Peter de Graef lacht: „Daar heb ik zo'n schik in. Niemand kan het navertellen, maar iedereen kan het volgen.” De Graef vertelt met Henry geen verhaal, maar speelt vanaf de eerste minuut een rol: „Ik houd niet van vertel-toneel. Dan kun je net zo goed de tekst uitdelen aan het publiek. Er moet een reden zijn om dat verhaal te vertellen. De verteller is er zelf een onderdeel van, het moet hier en nu gebeuren.”

De plot van het verhaal is ingenieus. De Graef glundert: „Ik schrijf op intuïtie. Bij Henry begon ik een film te fantaseren. Beelden: een donker landschap. Je vliegt er met camera over-

ten luisteren. En dan weet je ook op eens waarom dat konijn in het verhaal zat.”

Beschermengel Henry blijkt niet de grote lieverd die je de hele tijd denkt te hebben gevolgd. De lach stopt, als blijkt dat er een soort Dutroux-geschiedenis verteld wordt. De Graef: „Dat is ook de bedoeling. Die verontwaardiging over Dutroux vond ik hypocriet. Wij hebben het allemaal laten gebeuren, omdat we dachten dat het niet kon. Daarvoor zijn we te heilig, te katholiek, te chic. Met Henry kon ik die woede uiten. Henry is een lief engel-tje. Alles vertelt hij zo mooi, dát je als toeschouwer ongemerkt zit te klappen voor verkrachting en moord.”

Maar net als in De Graef's andere voorstellingen gloort er hoop, al is het van voorbij het graf. Henry is niet voor niets een engel-tje: „Als je ervan uitgaat dat het na dit leven ophoudt, kun je niet aanvaarden wat er nu gebeurt. Daar zoek ik in al mijn stukken naar: dat je ziet dat het altijd te aanvaarden is, hoe donker ook. Daar is humor voor nodig. Dat kost wel eens moeite, maar als ik niet meer zou kunnen lachen zou ik er niet meer zijn.”

heen. Hé, een konijn. Ik weet ook niet wat ik ermee moet. Komen we op terug. Verder: een stad. Één lichtje, natuurlijk. Wat gebeurt daar bij dat lichtje. Weet ik ook niet. Een vrouw met hoofdpijn, laat die maar erger worden. En zo ga je verder.”

De toeschouwer krijgt een enorme rij gebeurtenissen en personages voorgeschied, waartussen een verband moet bestaan, maar dat verband wordt pas in de laatste, gruwelijke minuten van het stuk duidelijk. Zo schreef De Graef zelf ook: „Op den duur zit je muurvast, uiteraard. Je denkt: waar ben ik aan begonnen? Wat moet ik met die hoofdpijn? Als die ophoudt, waarom zit die dan in het verhaal? Dus laat nog maar erger worden. Laat die kop maar zwellen. Tot er een mannetje uitkomt. En dat is dan Henry, het beschermengel-tje waar je de hele tijd naar hebt zit-